

Марина СЕМЕСЮК

ПАМ'ЯТІ КОЛЕГИ Ф Р І П У Л І Я

... — колись давно я побачила ці літери на вельми пошарпаних вхідних дверях квартири мого друга. Я придивилась, намагаючись прочитати, що там написано, та нічого не второпала і вирішила, що це — матюк. Друга не було вдома, і я пішла собі геть.

Мій друг, Володимир Козар, — нині дуже поважна людина, що має зовнішність професора або академіка. А в ті часи (а це був початок 80-х років ХХ століття) він був просто Володя, класний хлопець, який навчався на художника у Львові, а мешкав у Києві. Тут в нього була «хата», і ми були сусідами по будинку. Я зі своєю родиною (чоловік і маленький синок) проживала на першому поверсі, а мій друг Володя — на четвертому.

Згодом я знову зайшла на четвертий поверх. Володя був вдома, але двері було вже пофарбовано. Оскільки у ті часи домашні телефони були далеко не у всіх (і в мого сусіда-студента, ясна річ, не було), то його веселі друзі залишали записки на пам'ять прямо на дверях.

Володя у Києві бував не дуже часто. Але, коли з'являвся, читав «пошту» і брався за фарбу.

Та згодом виявлялося, що двері Володі були знову розписані так, як Бог розписав черепаха, і, якимось піднявшись на четвертий поверх до нього, я побачила знову це дивне слово, але цього разу ще й з метафорами. Я спитала Володю: «Фріпулія — що це таке?» І почула у відповідь: «Фріпулія... Ну, у даному випадку це означає, що мене не було вдома».

Ну, подумала я, точно: матюк!

Але пройшло кілька років. Я робила перші кроки у мистецтві і якийсь по справах була на комбінаті монументально-декоративного мистецтва на вул.Васильківській. І ось дивлюсь: на стіні — ФРІПУЛІЯ — давно вже забуте слово. Інтрига бентежила душу, бо є в мене така риса шукача: «брати слід».

Почалися питання до знайомих митців: а що це таке? що це слово означає? І, нарешті, почула: «Не що, а хто. Це — Федя Тетянич! Художник!»

Прізвище здавалося дивним, і тому я швидко його запам'ятала.

Час потроху минав. І ось, у 1985 році мені довелося брати участь у святі на Андріївському узвозі. Сиджу я на стільчику біля своєї експозиції неподалік від будиночка Михайла Афанасійовича, мрію про своє... Та раптом бачу: іде якийсь чолов'яга, доволі екстравагантного вигляду. І тут на думку мені спало... А далі — по Булгакову: «немец»..., «англичанин»..., «нет, скорее француз»..., «поляк?»...

Словом: іноземець!!!

У ті часи іноземців у Києві майже не було, і поодинці вони не ходили. А якщо десь і з'являлися, то відразу ж у киян ця подія викликала неабиякий інтерес: іде «фірма»! До речі, іноземці, як і ми, дуже полюблили «лазити» по місту зграйкою: біжать-біжать кудись і раптом зупиняються біля нашої зграї. Та швиденько за фотоапарат: клац-клац! Ти ба! — наша зграя, як суворий прикордонник, стоїть у Пасажі в черзі за... туалетним папером...

Та це так, до слова...

Отже, той іноземець-фірмач з двома красунями під ручку гордовито та поважно продефілював узвозом.

Сонце припікає, народу набуває... Свято на узвозі — це було-таки «зреліще» для киян.

Підійшов до мене мій чоловік з друзями: весело балакаємо. Та знову бачу: іде той самий мужик-іноземець, та тільки красунь поруч — вже зграя! Сам пихато роздивляється навколо себе! А «прікід» в нього такий, що ми тут такого зроду не бачили: джинси — латані-перелатані, піджак — із вельвету, якась яскрава сорочка з дивним комірцем, незвичайна краватка, довге волосся, борода майже до коліна та черевики на дуже-дуже високих підборах.

«Оце так іноземець! Напевно, хіпі»... — прийшла здогадка.

«Ну, фріпулія! Де ж ти такі гарні чоботи дістав, Хведя?» — запитує того іноземця наш товариш Петро...

Далі з подій того дня не пам'ятаю геть нічого!

Все.

Фріпулія.

Та за рік, на тому ж самому місці знову сиджу, дивлюсь по

сторонах. Стає спекотно, народу прибуває! І, раптом, — ФРІПУЛІЯ! — з гуркотом та свистом котиться з гори узвозу візок, справжня «тачанка»! А на тій тачанці — Хведя з такими ж класними чуваками! Одяг був, правда, трохи іншим. Зроблений із фольги та невідомо з чого ще, чудернацький одяг фріпулістів разом з тією фурою грюкочучи по бруківці зникли за рогом...

Все.

Фріпулія.

Багато років поспіль я Тетянича наочно не бачила.

Тільки по «яшіку».

У програмі «Диваки».

Але ж одного разу у ЦБХ проходив виставком. Відбувалася ця подія якось підозріло демократично. Виставком вже добігав кінець, і знані митці вже налаштувалися йти... І тут Петро Олександрович — член журі, а по-нашому просто гарний хлопець, каже: «Та ви що, люди добрі? Куди це ви зібралися? А як же Хведя? Та зачекайте, не йдіть! Він вже скоро домалює!», і таке інше... Отже, виявляється, що Федір Тетянич припер до Спілки художників якесь полотно неймовірного розміру і, дійсно, на першому поверсі, стоячи рачки, домальовує свою картину... Але ж найцікавіше те, що цей витвір потрапив до експозиції...

Фріпулія.

Потому — я ще кілька років його не бачила.

Та добігав кінець 2002 рік. Напередодні свят, як завжди, почалася «двіжуха». У ЦБХ було встановлено ялинку, відкривалась Різдв'яна виставка. Митці позбігалися на те відкриття, але там було трохи нуднувато. Та раптом... ФРІПУЛІЯ!!! — У якомусь неймовірному одязі з шовку та парчі з веселою піснею суне Хведя! Він був у чудернацькій короні, зроблений із «чистого» срібла, а з корони стирчало... червоне пір'я! До того ж у руці він тримав білий прапор! Вигляд Хведя мав надзвичайний! У тих «ланцях» було щось від Сергія Параджанова...

Фріпулія...

Отже наступного разу я його побачила 12 березня 2003 року.

У галереї «Митець» урочисто відкривалася персональна виставка Юрія Лобанова. Народу було багато. Наприкінці зайшов Федір, чомусь сумний та невеселий. Фріпулії не вийшло...

Фріпулія...

Завдяки моїй приятельці Тетяні Лагуновій, 17 грудня 2005 року, я була на першому концерті групи «Джам» у Спільці композиторів. Молоді музиканти з Ірану чудово грали традиційну персидську музику. Це було щось дивовижне!

Проте зала там невеличка, публіка зібралась інтелігентна. Був там і Федір з родиною: жінкою та двома діточками. Концерт відбувався у два відділи, з перервою на чай з цукерками та печивом. Класна, камерна атмосфера! Але ж посидіти «чінно-благородно» не можна. Треба, щоб відбулася хоч яка-небудь, хоч малесенька, але ж фрїпулія. У антракті, озирнувшись навколо, Хведя почав хапати жменями цукерки та пхати їх у кишені!! Дехто не був знайомий з Тетяничем, їх це здивувало: вони стали на нього із підозрою дивитися... Та «знай наших»!..

Він поважно ходив залом, витягав з кишені цукерки, та, роблячи жінкам «глазкі», пригощав усіх солодощами...

Фрїпулія...

Отже, почувши, що цей дивак пішов від нас назавжди, я не змогла одразу цього прийняти. Втім...

Хай там йому буде добре.

А його дива хай тут продовжуються...

І ось, 27 березня 2007 року, ідемо разом з Тетяною Мисковець по справах. Ідемо, теревенимо про своє. І чомусь зненацька ми згадали Федора Тетянича. А подруга моя мені і каже: «Колись у худкомбінаті відбувалося чергове профзібрання. Все, як «положено»: зала напружено мовчить, а за столом, накритим червоною сукнею, начальник цеху щось там триндить про «виповнення і перевиповнення».

І раптом у залі з'являється Тетянич і починає рухатися до трибуни, з шелестом і шарудінням. «В белом плаще с кровавым подбоем», навкруг голови — «німб», зроблений з жерстяної водостічної труби; у простягнутих руках Хведі — порожній дерев'яний ящик, з яких раніше продавали яблука. Все.

«Собраніє окончено».

А ФРІПУЛІЯ продовжується.

28 березня 2007 р.